

Karjalan raatajista sorron yöstä vapauden kevääseen

Eräissä kymmenen vuotta sitten kirjoitetussa kuvauksessa kertoo M. Aatio Karjalan kansan sorron yöstä seuraavalla liikutavalla tavalla:

Karjalan ensin kansamme "aate" asettui, tänne Kalevan paras heimo Karjalaiset ensin pirttipuuna pystytettiin, sotakirveensä sijoittivat. Täällä "ukko ylijumala", "taatto taivahinen" kauneimman uhrilehdon asuinsijakseen sai. Ja täällä ensimmäisen kerran helkähä kiellet Väinämöisen kantaleen.

— Kansa, Karjalan väki, oli silloin rotevaa ja reipasta, ihailtua ja pelättyä. Henkisesti viisasta ja lahjakasta. Vinhaasti singahti nuoli jousesta nopsan miehen, miellyttävästi hulmahti tukka vetreän neidon. Ilotatit kuivirsi, kumpikin syntyi ilvoittavissa, ei neuvoja kyliltä kyselyt, aina omat viisat auttoi, saivat "sanat salasta ilmi".

Vuosisadan toisensa jälkeen on tämä, muuhin maihin verraten, karu ja kolikko, pienoinen ja pohjoinen Euroopan kolikka, Suomenniemä, ollut aituksella riidan aiheena vierieille valtiolle. Verisesti on nämä riidat ratkaistu, sotakentällä kansamme kohtalosta, puoleen ja toiseen määrätty. Tuella ja miekalla Ruotsi esi-isillämme opetti (!) ristinaulitun "rakkauden neuvot" heille hellästi ryssäiset neuvotivat heille suitsutuksen ja pyhän saunon "ainoasta oikeata" autuaksi tekevää katolin uskoa. Melkein aina nämä riidat Karjalan kansakokouksella asella, verta vuodattain ratkaistiin, useammin kuin toisten puolesta tämän heimon veri onnettoman synnyinseutunsa kenttää. Kovimmin vihollisen vaino aipa Karjalaa koski, raskaimmin vierahan asettama verokurma täällä kansaa rasitti.

Siksipä onkin nyt köyhyys ja puute Karjalassa yleinen, siksipä kansa henkisesti takapajulla.

Viimeiseksi on vierat herrat halanneet ja talonpoikaistyöstä sortaneet juuri niillä paikkakunnilla, joita voi syyllä kutsua Karjalan sydämeiksi. Niihin aikoihin — sata vuotta sitten — kun Suomi kokonaisuudessaan yhdistettiin Venäjään, joku vuosikymmen sitten ennen ja sen jälkeen, uhkasi hävittää Karjalan ja sen kansallisuuden n. k. lahjoitusmaakysymys. Suurin osa maakuntaamme Salmista aina Rajajoelle saakka oli "isäntien" venäläisten ja sakalalaisten kreivien, paronien ja sotaherrain omistama. Nämä herrat, useimmat turneltuneita elustelijoita, kiskoivat tunnottomien voutien välityksellä alustalaislainsa veroja aivan kohtuuttomasti ja mielivaltaisesti. Surkeasta oli talonpojan saana ja elämä silloin. Ajatelkaapa nyt! Maa oli kyllä nimellisesti talonpojan omaisuutta, mutta siihenkin,

samoin kuin alustalaisten ruumiiseen jopa henkeinkin nähden, oli näillä isännillä melkein rajaton valta. Isännistön edustajat, voudit, toimivat samalla myös järjestyksen valvojina, kruununverojen kantajina ja osaksi vielä tuomareinakin.

Veroja nostivat herrat aivan mieltänsä. Muun muassa on historiallisesti tunnettua totuutta se, että Pyhäjärven lahjoitusmaan Taubilan omistaja sai alustalaislainsa viljeveroa vuosittain niin paljon, että se tuotti tilanostohintaan nähden pääomalle kymmeniä prosentteja. Mutta tämä oli parooni Fredericksin mielestä liian vähän, koska hän uloshäädön uhalla tahtoi pakottaa alustalaisensa hyväksymään uuden kontrahdin, joka olisi tuottanut, kuvernementihallinnon laskun mukaan, vuodessa korkoa kahdeksantoista prosenttia. Tähän julkeaan vaatimukseen ei toki parooni saanut talonpoikaista suoraan suostumaan, vaikka kyllä sitemmin senaatin vahvistamalla päätöksellä 28 päivästä helmikuuta 1801 korotettiin veropäivien lukua aaterilla 60:stä 326:ksi. — Todisteeksi verojen suuruudesta kelpaa eräs kansalaisemme, kreivi Armfeltin paperissa säilytetty ranskankielinen kirjoitus, nähtävästi valtiostieperi Speranskin, jossa vertaillen osoitetaan, että "Suomen talonpojilla oli raskaampi verotaakka kuin orjilla Liivimaalla, joiden verot kuitenkin, kuten tunnettu, eivät ole pieniä".

Verojen alinomaisesta korotuksesta, voutien röhkyästä ja alustalaisten kasvavasta kurjuudesta olikin seurauksena kansan nouseminen aseelliseen vastarintaan. Muutamien vuosien kuluessa — historioitsija Danielsonin mukaan — mainitaan olleen kokonaista kaksikymmentäkahdeksan talonpoikaismeteliä. Ja nämä metelit, paitsi Salmiin talonpoikain vastarintaa, ovat olleet etupäässä Vuoksen laaksossa ja sen lähiseuduilla. Suurimmat lahjoitusmaa-alueethan olivat Pukinniemen Hiitolassa, muutamia Käkiälän ympäristössä, jo mainittiin Taubilan Pyhäjärven ja Blandovin Valkjärven pitäjissä. Nämä Karjalan viljavimmat seudut, Laatokan rantamaa ja Vuoksen laakso, ovat viimeisinä orjuuden rasittavaa ja häpeällistä iestä kantaneet.

Miten huonosti synnyinseutumme asiat ovat olleet ei täytyä kahden miespolven ikää sitten, selviää parhaiten niistä kuvauksista, jotka kreivi Armfelt, ollessaan Pietarissa, Suomen asiain esittelijänä keisarille, on erikertoina antanut "Vanhasta Suomesta". Mainittakoon parista lyhyesti. Viipurin läänin yhdistämistä muuhun Suomeen koskevassa ehdotuksessaan

23 päivästä joulukuuta 1811 huomauttaa maanmiehemme keisarille rehellisesti, että Karjalassa on kansan luonnostaan turmeltunut, henkiset pyrkimykset lamassa, koulut tyhjiä, oikeudenhoito on joutunut kauppatavaraksi ja sorron väikkäpaleeksi, metsät on hävitetty, veroja ei jakseta suorittaa ja koko väestö on perikadon partaalla.

Yhtä synkkä ja lohduton on sen kirjeen sisältö, jonka Armfelt helmikuussa 1812 lähetti silloiselle vasta virkaan nimetylle Viipurin läänin kuvernöörille. Siinä hän m. m. kirjoittaa, että "aatelismiehet ovat kohdelleet talonpoikaista pahasti ja julmasti, tuomarit viekkaasti ja omaa voittoa tavoitellen; porvaristo ei ole rauhtuakaan parempi; papit, heillä on kappia ja kaulus tekopyhyiden ja epäsiivyyden peitteinä; talonpoika on kuin elukka, sorrettu, epätoivostu röhkyä, kurjuutensa tähden välinpitämättömän koko olostaan, epäluoloinen, helposti petetty ja erittäinkin laiska ja haluton".

Ei ole ilahuttava tämä kuvaus, mutta sitä "pahempi, se on totta; taitaa suureksi osaksi vieläkin pitää paikkansa.

Puute vallitsee tänäänkin karjalaisen kodissa, epävarma on vieläkin näillä seuduilla talonpojan, työlläkin tulevaisuus. Mitä oli huikkea verotuksen suoritukseen ohella maasta irti saatu, sen vei viime vuosisadan alkua ja keskiaikoina — viinapanu. Väähäiset tähtet ja säästöt, jos missä lienee sellaisia ollutkaan, ne tasattiin ja syötiin niinä nälkävuosina, joihin aikoja vanhempi polvi vieläkin kauhulla muistelee. Sitten alettiin tehdä velkaa. Sitä ei jaksettu aikansa maksaa, se kasvoi vuosittain. Oli talonpojalla — hänen tietämättään — vielä jällellä kallisarvoista omaisuutta: solakka tukkimetsä. Tuli aika, jolloin metsällä satamarkkanen lahti kuin lahjaksi. Elettiiin vuosi ja toinen pulskasti, ostettiin yhtä ja toista tarpeetonta ja opeteltiin jo "herrastopihkin".

Mutta ei kestänyt kauan kuin rahat oli lopussa ja suurin osa veloista vielä suoritattamatta. Sittenkään ei pidetty huolta huomisesta. Annettiin halkometsän vaeltava samoja jälkiä kuin tukittin oli menneet. Ja vielä helpommaksi kävi rahojen saanti, kun läheiseen kaupunkiin sijoitettiin pari tai kolme pankin haarakonttoria. Nimi vain "pitkälle paperille", kyllä rahoja lähti.

Kävi jo haastemieskin talossa joskus, "pahat kiellet" kertoivat käräjillä tuomion tullen. Mutta ei vielääkään häpäilyt. Vasta sitten kun nimismies oli alkanut "vierailunsa" hieman hätkähdettiin. Ja ennenkuin edes asia

tyysin selveni, oli talo ja tila myyty "vasaramarkkinoilla" ja talonpoika perheineen syösty isänsä perintötalosta maantielle.

Tukkiyhtöt, — pankit, — vekselit, — haastemies, — käräjätupa, — tuomio, — nimismies, — pakkohuutokauppa, — ja "kilometritehdas". Siinä ne tavallimmat tienviivat sillä okaisella tuojien ja kyyneleiden kostuttamalla polulla, jota pitkin niin moni perhekunta Karjalassa, raskain mielin, epävarmaa tulevaisuutensa kohden samaa. Talonpojasta tuli palkkatyöläinen, entiestä isännistä irtolainen. Pääoma, kasvava kapitalismi, käytti hyväkseen kansan ymmärtämättömyyttä, sen lyhyessä ajassa aikaansa.

Kaukaisen korven keskellä, syvän sinkirkkaan salolammen rantakivellä, tuuhealtauksen hongan juurella istuu tänäänkin Karjalan suojelusyhtymys, vaka vanha Väinämöinen, eikä hän ennen manalle mene, taiyahansana yleene, ennenkuin oikea Jeesus-lapsi, heimomme todellinen vapauttaja, saapuu.

Häntä odotellessaan, kiivan kevät-tuulen kanssa, soittaa Väinön kannel, alussa hiljaisen kumeasti, mutta vähitellen riemusta paisuvammin, tulevaisuuden mestarikappaletta: sosialismia, kansanvallasta ja vapaudesta.

Mitä useammin ja mitä voimakkaammin tämän sävelen kuulet, sitä lähempänä on Karjalan onnen aika. Sosialismin voitettua katoaa kansamme taloudellinen kurjuus, kansanvalta hävittää luonnottomat etuoikeudet, luokkajat ja keskinäisten riitojen syyt, ja vihdoin vapaus katkoo orjuuden kauan kestäneet kahleet ja valaisee orjuuden synkeän yön kirkkaaksi kevätpäiväksi.

Ja silloin, mutta varmasti silloin, on koittanut Karjalan kevät!

Ja nyt on se tapahtunut. Sota uuden kerran vuodatti heimokansamme sydäntä, asetti ne historian suurimmalle koetukselle, mutta he kestäivät.

Vapaa Venäjä merkitsee vapaata Karjalaa.

Talonpoika, mäkikillainen, vuokramies, korpjen raivaaja, kasken kaataja ja koko Karjalan kansa on jättänyt pääomn kalman kalvan ja uurrastaa sosialismin rakentamiseksi. Neuvosto-Karjala on perustettu. Työn vapaa yhteiskunnallinen järjestelmä on sijoilleen laskettu ja kansa yhtyy yhteistyöhön, yhteisvoimin, yhteisen hyvän saavuttamiseksi.

Nyt on koittanut Karjalan kevät.

HAUSKAA JOULUA 1920

— ja —

ONNELLISTA UUTTA VUOTTA 1921

tovereille ja liikututuille toivoo

ALEX URSIN

WINLOCK,

WASH.

Iloista Joulua ja Rauhaa Uutta Vuotta 1921

toivoo

ANNA & PETER KOKKO POTILAINEEN

Mrs. H. Holton
Mrs. A. Manninen
Mrs. E. Davidson
Mrs. L. Lecomte
F. Samson
A. Sakrison
J. Salmi
Aug. Mäkinen
R. Toug

J. Olson
D. Varonen
M. Kummala
A. Rantala
J. Valli
J. Nikko
A. Anttila
E. Finberg
H. Mämmelä

G. Junttila
P. Barkman
O. Beck
J. Kouva
O. Davidson
I. Salo
K. Puhakka
A. Väisänen
V. Ikkilä
P. Raappana

PORTLAND,

OREGON

ME ja TE

Me Amerikan suomalaiset sosialistit pidämme itseämme hyvin tärkeinä tekijänä maailman työväenliikkeessä. Sillä meidän pystymme kaikkeen. Ennen kaikkea pystymme arvostelemaan kaikkea — siihen olemme mestareita. Me emme tarvitse syventyä asioihin, emme tarvitse lukea laajalti, emme ottaa selkoa asiain molemminpuolisuudesta. Meille on kaikki luontoista itsestään selvää. Juuri nyt muuttamain viikkojen sisällä on tuo me ajatus noussut aivan huippuunsa, ainakin — anteeksi kun sanon — minulle se on jo noussut kurkkuun asti. Me valmistamme itseämme historiallista hetkeä varten, nim. s. s. järjestön edustajakokousta varten. Nyt tulemme kohtaan, jossa täytyy tapahtua joko sanoissa: Me ja Te. Aastan kuitenkin sanan Te yläpuolelle ja Me siihen suureen tyhmään massaan.

Olette kaikesta tyytyväisiä. Jos "Te" kellokkaat ja suurmiehet nauratte ja hymyilette, että olen lapsi, niin olen mielelläni lapsi, joka tullaan syyhyttää "aasin" korvaa. Niin, meidänhän piti puhua siitä historiallisesta hetkestä. Meidän suomalaisen sosialistilehdet ovat olleet tulvillaan kirjoituksia, jossa kukin kyynänsä on tuonut hyvin arvoisat järkekköidensä mustalla valkokoskalla. Varsinaisena kysymyksenä lienee, olemme "me" väärin ole ymmärtäneet, s. s. järjestön ja Amerikan sosialistipuolueen väiset suhteet tulevaisuudessa. Sillä Amerikan sosialistipuolueita ei huolitettu Kolmanteen Kansainväliseen. Me sanomme: ei huolitettu. Me emme ehkä tiedä siitä tarpeeksi paljon. Meille on painetussa sanassa kirjoitettuna kylläkin, että tämä ehtoja mitä 3:mas Kansainvälinen on asettanut eri maiden sosialistipuolueille, ei voi minkään "suuren" länsimaisen sosialistipuolue hyväksyä, nim. sellainen, joka ei ole Venäjältä riippuvainen. Sitten ei mikään "vapaa maa" — ja tuonlaisen julistuksen alkuperäisyyttä M. Hahl — e on jäänyt tyydyttämättä kirjaimen sivulta pois. — Ajatelkaahan mikä onni kun olemme yhdessä noista "vapaista suuria länsimaista" olemme myöskin vapaita 3:nnen Kansainvälisen "ikeessä". — Ja jotta emme lähitulevaisuudessa joutuisi tuohon kauheaan "vaaraan" niin senkös tähden ovat vuodet aika äläkän he, jotka ni-

mittävät itseään vielä 20:llä vuosisadalla sosialisteiksi. Meitä massaan on käyty oikeen olan takaa osoittamaan vasemmisololaisiksi ja työvien liikkeen hajottajiksi. Mutta kuitenkin tuo oikeistosta tuleva ölinä muistuttaa kahlekoira, joka herransa usuttamana käy ulvomaan ja kun yksi iso on ulvonnun alkanut isossa "kylässä" niin pikkupikku pikku veisaavat samaan nuotiin ympäri maata.

Me yhdymme teihin ja käymme yhdessä itkemään sairaan vuoteen ääreen, sillä Amerikan sosialistipuolue on kuoleman sairas. Mitä tehdä? Meidän ajatuksemme on, että sairas on ummehuneessa ilmassa, liian vähän valoa ja sopimaton hoitotapa, sillä hoitajat ja tohtorit tulevat ja pistävät sormensa haavaan ja väänävät siitä siellä. Tuo sairas olemme me joukot, se tyhmä massa, ja sen hoitajat ja tohtorit luulette olevanne te, herrat, oikeistoin johtajat. Ensinnäkin teidän ilkeiltä lemuavan reseptinne mukaan

Kerjäläispoika

(Kirj. Y. M.—la.)

Hän seisoo kadun kulmassa ja almurahaa anoo, on pieni käsi ojossa ja rukoillen hän sanoo: "Te, herra, lantti antakaa, sen äidille ma veisin!" ja kulkijaan hän katsahtaa nyt silmin kyyneleisiin...

Mutt "herra" se vaan kiiruhtaa — lie minne kiireellä — ja toista tulee tulijaa ain' kadun täyttämällä. Jokaiselta pyytävi tuo pieni kerjäläinen, jonk' vatsaa nälkä viiltävi, poikea viima jäinen.

On suuren suuri riemunsa, jos joltain pennin saapi, ja hymyn väre huulilla hän kotiin kiiruhtaa. — On äiti sairas vuoteella valjuna kauan maannut, ja siks' on hänen lapsensa almuu pyytää saanut...

"Oi, isä jospa eläisi!" näin poika usein huokaa. "Ei tarvitseisi kerjätä, ois meillä kyllin ruokaa!" Hän itkuun isää muistassa useinkin pilliäntäpi, tuo kerjuupoika poloinen, mi leikit unhoittaapi.

3:mas Kansainvälinen ei ole kelvoinen millekään "vapaan maan" sos. p:lle, sillä sen säännöt ovat mukaa laaditut yksinomaan Venäjän oloja silmällä pitäen. Samalla te, herrat oikeistolaiset, huudatte että venäläisillä ei ole oikeutta laatia sääntöjä muiden maiden sosialistipuolueille. Te huudatte kaikkea tuota siitäkin huolimatta, vaikka 3:mas Kansainvälinen kokountui toiseen konferenssiin Pietarissa 17 p. heinäk. 1920, 35 eri man edustajien ottaessa osaa siihen. Hyvin ne ryysät ovat asiassa "rannan neet", niinkuin Amerikan suomalaiset sanovat, kun sitäkin huolimatta omat etunsa valvoivat. Olihan se kauheaa skandaali kun 3:nnen Kansainvälisen konferenssi ei tullut kysymään neuvoo Hilquitiita, Compressiita taikka vaikkapa itse M. Hahl'ilta, tai F. J. Syrjäältä, sillä täällähän siihen olisi tietyt ollut oikea patentti resepti kuinka vallankumousta kehitetään ja kuinka sen puhjetessa — varsinkin nyt kun se jo Venäjällä tapahtui 3 vuotta sitte — menetellään. Kaikki se kokemus mitä venäläiset 3:nnen Kansainvälisen luojat ovat kolmivuotisella taistelukaudestaan koko maailman kapitalisteja ja vielä kaiken päälle oikeistolais-luopiolais-sosialisteja vastaan taistellessaan saaneet kokea, se ei tietyt merkitse mitään teille, herrat oikeistolaiset. Tehän sen tiedätte kuinka vallankumous tapahtuu, eihän teidän tarvitse sitä tutkia, kaikkien vähemmän nähdä!

Kaikkein vähemmän, te herrat oikeistolaiset, voutte asettua noudattamaan sitä tuokkaa kuria mikä on ensiehto. Eräissä kirjoituksessanne suoraan sanotaan, että 3:mas Kansainvälinen on "aristokraatinen" ja antaa liian suuren vallan sosialistien ylipomoille, joten pikkuisille ei jää mitään. Kunkas on laita oikeistolais-ten? Te ette pidä sitä edes itse, vaan annatte vallan takaisin porvaristolle, tahi menette vielä alemmaksi: vai-vutte porvariston ulisevaksi kahlekoiraksi. Esimerkkejä ei puutu: Ruotsi, Saksa, Suomi, Puola, y.m. y.m. Kaiken tämän rötöksen päälle te sanotte, että kyllä se on pojat parempi että me toimimme yhdessä amerikalaisien Hilquittien kanssa, sillä muutoin menettäme sen suuren historiallisen merkityksen maailman työväenliikkeessä. Jaa! Totta on, että jos niinkuin hassusti käy, että ero tulisi, niin historia mahdollisesti todistaa että s. s. järjestö kaiken vaaran uhalla ei tahtonut käydä taistelemaan vallankumouksellista köyhä-

listön yhteispyrkimystä vastaan. Ja kaiken lopuksi me massa kuitenkin kysymyksen ratkaisemiseksi silloin kun asia tulee äänestykselle. Kuinka käyneekin, niin vähemmistön on tyydyttävä enemmistön päätökseen. Sitähän vaatii "parlamenttaarinen" kuri, vai kuinka?

K. Tuominen.

NO, NYT NAISET!

Niitä teidän niin useasti kysymämme sulotouksuisia, ihania ja kestäviä Californian Ruusu-helmia on saapunut meille. Tilatkaa tai käykää ostamassa. Hinta \$2.00.

Toverin Kirjakauppa,

Box 99, Astoria, Ore.

SOPIVA JOULULAHJA

Karl Marx PÄÄOMA

1:nen osa.
Hinta \$4.00.

Tilattava osotteella:
TOVERI
Box 99, Astoria, Ore.

Sopiva Joululahja
Miehille ja Naisille

S. ALANTEEN
SUOMALAIS-ENGLANTILAINEN SANAKIRJA

HINTA \$7.50.

Täydellisin alallaan, hyvin sidottu kovin kansiin ja mieluinen joululahja kenelle hyvänsä. Tilattava osotteella:

TOVERI, Box 99, Astoria, Ore.

Hauskaa Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta
entisille ja tuleville liikututtavilleen

— toivottaa —

FINNISH MEAT MARKET UNIONTOWNISSA

Aina täysi varasto tuoretta ja maukasta lihaa.

JOULUKSI LIPEÄKALAA